

Bilag 2

Retningslinjer for anvendelse af arbejdsklausuler i Langeland Kommune

1.indledning:

På foranledning af Erhvervsråd Langeland start 2025 forslår Langeland kommune at matche Svendborgs beslutning om social-, arbejds-, og læringsklausuler, så der bliver mulighed for et fremtidigt krav i Langeland Kommunes tilbudsindhentninger/udbud om anvendelse af arbejdsklausuler, der sikrer arbejdstageren på de vundne udbud løn- og ansættelsesforhold i henhold til dansk kollektiv overenskomst.

På den baggrund har økonomiudvalget anbefalet at Økonomi og Indkøb udarbejder retningslinjer for anvendelse af arbejdsklausuler i Langeland Kommunes tilbudsindhentninger/udbud.

Retningslinjerne operationaliseres i Langeland Kommunes indkøbs- og udbudspolitik, hvor der fremgår sociale og etiske krav til leverandøren.

Retningslinjer er godkendt af økonomiudvalget xxxxxxx og gælder alle direktørområder i Langeland Kommune.

2.baggrund og formål

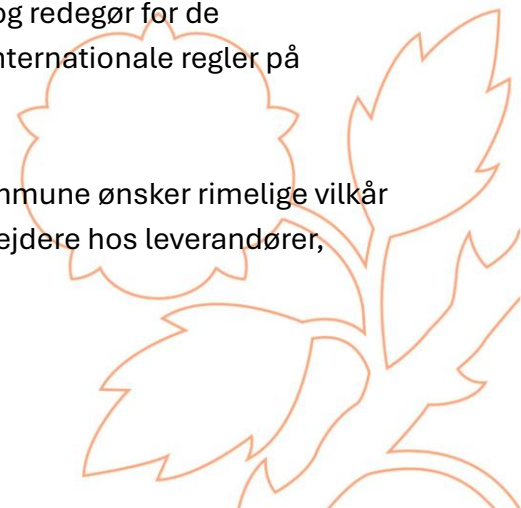
FN's ILO-konvention nr.94 indeholder regler for anvendelse af arbejdsklausuler i offentlige kontrakter om bygge- og

anlægsarbejder og tjenesteydelser. Konventionen omfatter ikke indkøb af varer.

Reglerne omhandler, at kontrakter omfattet af konventionen skal indeholde bestemmelser, der sikrer vedkommende arbejdere løn, arbejdstid og øvrige arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejde udføres. Danmark har ratificeret konvention, men som udgangspunkt er det kun statslige kontrakter, der er pålagt anvendelse af arbejdsklausuler. Arbejdsministeriet opfordrer dog cirkulæreskrivelser nr. 115 af 27/6 1990 til, at også kommuner og regionale myndigheder optog tilsvarende klausuler i bygge- og anlægsopgaver samt tjenesteydelsesopgaver.

Beskæftigelsesministeriet har 2014 offentliggjort vejledning nr. 9472 af 30. juni om vejledning til cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter, der bl.a. uddyber og redegør for de nugældende internationale regler på området.

Langeland kommune ønsker rimelige vilkår for de medarbejdere hos leverandører,

herunder underleverandører, som leverer ydelser til Langeland Kommune.

Indsættelse af arbejdsklausuler i

Langeland Kommunes

tilbudsindhentninger/udbud vil derfor bidrage til at mindske risikoen for ulig konkurrence og social dumping.

3. omfattede kontrakter

3.1 bygge- og anlægsopgaver

Ved udførelse af bygge- og anlægsopgaver som Langeland Kommune gennemfører, skal der som udgangspunkt altid indsættes en arbejdsklausul i kontrakten med den vindende tilbudsgiver.

Indsættelse af en arbejdsklausul forudsætter, at der er gennemført en egnethedsvurdering af bygge- og anlægsopgaven jf. de opstillede krav i punkt 4.

3.2.2 Tjenesteydelser (herunder driftsopgaver)

Ved tjenesteydelser som Langeland Kommune lovgivningsmæssigt er forpligtet til at konkurrenceudsætte, skal der som udgangspunkt altid indsættes en arbejdsklausul i kontrakten med den vindende tilbudsgiver. Herudover anvendes arbejdsklausulen på kontrakter og rammeaftaler når det vurderes formålstjenligt og sagligt.

Dog kan visse typer af tjenesteydelser undtages fra kravet, såfremt det vurderes, at en klausul ikke vil have nogen effekt grundet tjenesteydelsens karakter. Dette gælder bl.a. tjenesteydelser som

konsulentbistand, finansielle tjenesteydelser og digitale tjenesteydelser.

Indsættelse af en arbejdsklausul

forudsætter, at der er gennemgået en egnethedsvurdering af tjenesteydelse-opgaven, jf. de opstillede krav i punkt. 4

4. Egnethedsvurdering af den udbudte opgave.

Brug af arbejdsklausuler kræver i hvert enkelt tilfælde en individuel vurdering af den udbudte bygge- og anlægsopgave/ tjenesteydelse kontrakts karakter og omfang kan bære en arbejdsklausul. Derfor skal der hver gang der overvejes brug af arbejdsklausul altid afvejes følgende hensyn:

- 1) **Saglighed.** Arbejdsklausulen skal være sagligt begrundet, dvs. varetage et offentligt hensyn som Langeland Kommune kan varetage.
- 2) **Proportionalitet.** Arbejdsklausulen må ikke forpligte leverandøren ud over den konkrete kontrakt, og klausulen skal stå i et rimeligt størrelsesforhold til kontraktens omfang.

Det betyder f.eks., at forpligtelsen til at sikre løn- og arbejdsvilkår svarende som minimum til det, der følger af de danske overenskomster på området, alene må gældende de medarbejder, som er beskæftiget på den vundne opgave. Klausulen må ikke udvides til at gælde for virksomheden generelt.

5. udbudsbetingelser og arbejdsklausuler

Det er udbudsretlige betingelser, at der i et udbud fremgår, hvilke vilkår tilbudsgiver forpligter sig på ved indgåelse af kontrakt. Derfor skal det tydeligt fremgå af udbudsmaterialet, herunder udbudsbekendtgørelsen ved EU-udbud, såfremt kontrakten indeholder en arbejdsklausul.

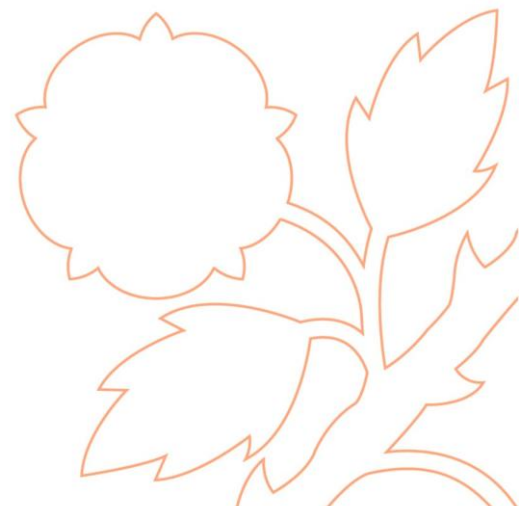
En indsat arbejdsklausul i kontraktudkastet vil være minimumskrav for tilbudsgiver, og derfor må der ikke accepteres tilbud fra tilbudsgivere, der ikke accepterer klausulen eller tager forbehold for klausul i sit tilbud.

Der må derfor som udgangspunkt heller ikke konkurreres på arbejdsklausuler. Det betyder, at arbejdsklausuler ikke må indgå i udbudsbetingelserne som en del af et udvælgelses- eller tildelingskriterium.

6. Udformning af kontraktbestemmelser

Arbejdsklausulen indsættes relevant sted i kontrakteudkast, der offentliggøres som en del af udbudsmaterialet.

Ved bygge- og anlægsarbejde skal kontraktbilag for arbejds- og uddannelsesklausuler anvendes.

Arbejdsklausul vedrørende sikring af arbejdstagerrettigheder i forbindelse med arbejde udført for Langeland Kommune

Forpligtelsen

2. Dokumentation

2.1 Dokumentation for overholdelse af forpligtelser.

Leverandøren bærer bevisbyrden for, at forpligtelserne jf. klausulens afsnit 1, er overholdt.

Kommunen kan anmode om at se dokumentation for leverandørens overholdelse heraf.

Kommunen kan anmode leverandøren om at fremsende relevante dokumentation for alle ansatte i hele leverandørkæden.

Relevant dokumentation skal for hver enkelt ansat omfatte:

- Ansættelsesbevis
- Lønsedler med kontonummer for udbetaling af lønnen
- Dokumentation for digitaludbetaling af løn f.eks. udskrift fra bank.
- Timesedler/tidsregistrering med start- og sluttidspunkt de enkelte dage samt angivelse af, hvornår der er udført arbejde for Kommunen
- E-indkomstkвитteringer fra SKAT eller tilsvarende, hvis medarbejderne svarer SKAT i udlandet
- Dokumentation for pensionsindbetaling.

- Dokumentation for indbetaling af feriepenge/feriegodtgørelse
- Evt. opholds-og arbejdstilladelser

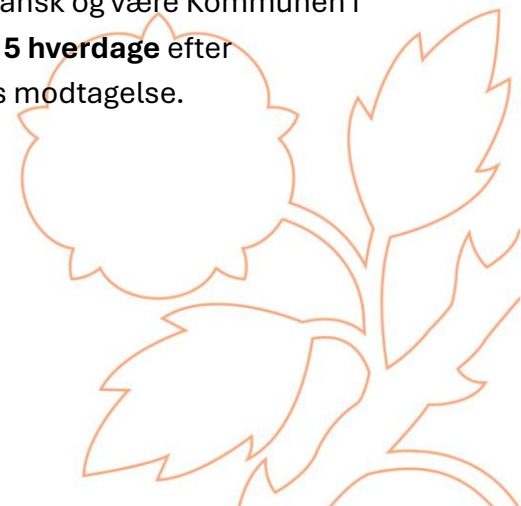
Kommunen kan derudover anmode leverandøren om at fremsende andre dokumenter, f.eks. lejekontrakter, lokaleaftaler, virksomhedsoverenskomster, RUT-registrering, dokumentation for gyldig arbejdsskadeforsikring med videre.

Leverandøren er forpligtet til at opbevare al relevant dokumentation i kontraktens løbetid og 12 måneder efter kontraktens udløb.

Såfremt leverandøren ikke fremsender retvisende dokumentation for en eller flere ansatte er kommunen nødsaget til at foretage et skøn over medarbejderens løn- og ansættelsesforhold. Leverandøren skal i denne situation tåle, at dette skøn bliver lagt til grund for konklusionen af kontrollen, herunder sanktionering, jf. afsnit 3.

Frist

Dokumentationen skal fremsendes på engelsk eller dansk og være Kommunen i hænde senest **5 hverdage** efter anmodningens modtagelse.

2.2 Redegørelse

Leverandøren skal efter anmodning fra kommunen fremsende en redegørelse for, hvordan leverandøren har sikret overholdelse af arbejdsklausulen.

Redegørelsen skal som minimum indeholde oplysning om, hvilken referenceramme leverandøren har anvendt i forbindelse med fastansættelse af de ansattes- løn- og arbejdsvilkår. Herunder arbejdstid, overtidsbetaling og lønsatser. Desuden skal leverandøren redegøre for boligforhold samt transport og forplejning, når dette er en del af arbejdsgiverens ansvar.

Såfremt leverandøren anvender underleverandører, skal redegørelsen indeholde tilsvarende oplysninger vedrørende underleverandørernes ansatte.

Redegørelsen skal desuden indeholde oplysning om, hvordan leverandøren har sikret, at underleverandører kender, forstår og implementerer arbejdsklausulen.

Kommunen kan i den konkrete sag anmode Leverandøren om at uddybe andre relevante forhold.

Frist

Redegørelse skal fremsendes på engels eller dansk og være kommunen i hænde senest **10 hverdage** efter anmodningens modtagelse.

2.3 videregivelse af oplysninger

Kommunen kan i overensstemmelse med gældende regler om databeskyttelse og efter en konkret vurdering videregive oplysninger, som tjener som dokumentation for overholdelse af kravene i arbejdsklausulen, jf. afsnit 2, til SKAT, arbejdstilsynet, politiet eller andre relevante myndigheder, hvis videregivelsen vurderes at være væsentlige betydning for myndighedernes virksomhed.

2.4 persondata

Leverandøren skal ikke anonymisere den dokumentation, som fremsendes til kommunen. Det er af væsentlig betydning for kommunens kontrol, at de enkelte medarbejdere, som dokumentationen vedrører, kan identificeres.

Kommunen gør opmærksom på, at leverandøren har pligt til af egen drift at overholde de databeskyttelsesretlige regler, herunder til at overholde oplysningspligten overfor medarbejderne.

3.Sanktioner

Leverandørens eller underleverandørers væsentlige overtrædelser af Arbejdsklausulen betragtes som en væsentlig overtrædelse af kontrakten og medfører, at kommunen har mulighed for at ophæve kontrakten helt eller delvist.

Ved væsentlige overtrædelser forstås f.eks. grove eller gentagende overtrædelser af arbejdsklausulens bestemmelser i afsnit 1 og 2. Til gentagne overtrædelser henregnes også en flerhed af overtrædelser, der

konstateres på denne kontrakt og andre kontrakter mellem partnerne

Såfremt leverandøren ifalder nedenstående sanktioner, fritages denne ikke for pligten til at opfylde kontrakten.

Hvis en underleverandør overtræder arbejdsklausulens af afsnit 1, er leverandøren ansvarlig for at få sikre, at underleverandøren retter op på forholdene. Såfremt underleverandøren groft eller gentagen gange overtræder arbejdsklausulens afsnit 1, kan kommunen kræve, at leverandøren ophører med at anvende den pågældende underleverandør til opfyldelses af kontrakten. Dette berettiger ikke leverandøren til kompensation, erstatning eller forlængelse af kontraktens tidsfrist.

3.1 Sanktioner for manglende overholdelse af forpligtelsen i afsnit 1

3.1.1 efterbehandling

Har ansatte ikke haft løn og ansættelsesforhold, som er i overensstemmelse med forpligtelsen i afsnit 1.1, er leverandøren forpligtet til at sikre, at der efter Kommunens anvisninger sker efterbetaling til de ansatte inden for en af kommunens fastsat frist, og at der rettes op på forholdene fremadrettet.

Kommunen er berettiget til at tilbageholde vederlag til leverandøren til sikkerhed for efterbetaling og / eller med henblik på at tilgodese berettigede krav fra leverandørens eller underleverandørers ansatte.

Såfremt, der ikke sker efterbetaling til de relevante ansatte inden for den af kommunen fastsatte frist, tilfalder det tilbageholdt vederlag kommunen endeligt.

3.1.2 Bod for manglende overholdelse af forpligtelsen i afsnit 1.

Ved overtrædelse af klausulens afsnit 1 ifalder leverandøren en bod på kr. 1.000 pr overtrædelse pr. påbegyndt arbejdsdag på projekt.

Til belysning af, hvad der udgør en overtrædelse, fremhæves nedenstående eksempler:

- Hver ansat, der ikke har modtaget en overenskomstlignende løn eller andre af de i afsnit 1 nævnte forhold, udgør en overtrædelse.
- Her er underleverandøren, som Leverandøren ikke rettidigt har orienteret om. Jf. afsnit 1.3, udgør en overtrædelse.

Ved ”påbegyndte arbejdsdag” forstås de dage, hvor den ansatte/ underleverandør, i forhold til hvilken der konstateres overtrædelser af afsnit 1, har udført arbejdet på projektet.

Bodsbeløbet kan modregnes i leverandørens vederlag.

3.2 Bod for manglende overholdelse af forpligtelsen i afsnit 2

Leverandøren ifald bod ved overtrædelse af klausulens afsnit 2. hvis leverandøren ikke fremsender redegørelse eller retvisende

dokumentation indenfor de i afsnit 2.1 og 2.2 angivne frister eller hvis leverandøren helt undlader af fremsende hele eller dele af den forespurgte dokumentation/redegørelse.

Boden udgør kr. 1.000 pr ansat og /eller redegørelse pr. påbegyndte hverdag, indtil leverandøren har imødekommet kommunens anmodning. Bodsbeløbet kan modregnes i leverandørens vederlag.

Der kan maksimalt påløbe bod for forsinket dokumentation og/eller redegørelse i 2 måneder efter fristen/fristelernes udløb. Herefter er kommunen berettiget til at foretage et skøn over løn- og ansættelsesforhold med henblik på sanktionering for overtrædelse af afsnit 1, jf. afsnit 2.1 in fine.

3.3 Mulighed for nedskrivning af bod

Kommunen kan undtagelsesvis vælge at nedsætte en bod, såfremt forholdene konkret taler herfor. Kommunen vil i den forbindelse lægge vægt på overtrædelsens karakter og omfang, leverandørens mulighed og indsats for at forebygge overtrædelser af den pågældende karakter. Leverandørens medvirken til at bringe overtrædelsen til ophør samt leverandørens efterlevelse af krav om efterbetaling.

3.4 sanktioner ved Entreprenørens og/eller underentreprenørers overtrædelse af klausulens afsnit 1 og/eller afsnit 2

Såfremt leverandøren og/eller dennes underleverandører overtræder klausulens afsnit 1 og/eller afsnit 2, er kommunen berettiget til at bestemme, at leverandøren og/eller dennes underleverandører afskæres fra, at opnå fremtidige kontrakter udbudt i underhåndsbud eller indbudt licitation samt at kunne godkendes som underleverandør, i tidsafgrænset periode eller indtil det er dokumenteret, at pågældende forhold er bragt i orden. Ved konkret fastsættelse af tidsperiode vil der lægges vægt på:

- Kontraktens genstand og størrelse
- Overtrædelsens karakter og omfang
- Leverandørens egne medvirken til at bringe overtrædelsen til ophør.

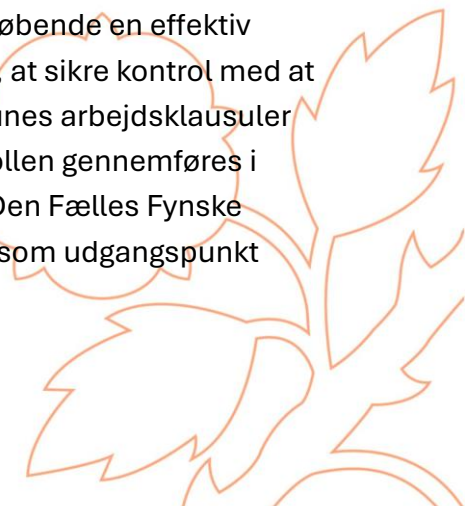
Sanktionen kan besluttet uafhængigt af sanktionerne i afsnit 3.1 – 3.2

4. Kontrolforanstaltninger

Kommunen eller en af denne udpeget kontrolenhed vil i kontraktens løbetid kunne gennemføre forskellige kontrolforanstaltninger for at sikre overholdelse af arbejdsklausulen, f.eks. ved at foretage uanmeldte besøg på arbejdsstedet.

5. Håndhævelse

Der gennemføres løbende en effektiv kontrol i forhold til, at sikre kontrol med at Langeland Kommunes arbejdsklausuler overholdes. Kontrollen gennemføres i samarbejde med Den Fælles Fynske kontrolenhed, der som udgangspunkt

foretager den opsøgende kontrol hos leverandører og entreprenører samt foretager egentlige kontrolforanstaltninger med udgangspunkt i arbejdsklausulens bestemmelser jf. afsnit 2 og 4.

Kontrollen er derfor dels opsøgende i forhold til at sikre en dialog med leverandører og entreprenører om arbejdsklausulens forpligtelser, omfang og sanktioner, og dels udførende i forhold til gennemførelse af egentlige kontroller, herunder indhentning af dokumentation samt fysiske kontrolbesøg.

Afgørelser om konkrete sanktioner, jf. arbejdsklausulens afsnit 3, gennemføres alene af Langeland Kommune.

Økonomiudvalget

Den xxxxxxxxxxxx2025

Godkendt den xxxxxxxx

